

Assessment and Ranking of Educational (Administrative) Services Quality From Students Opinion (A case Study on Mazandaran University of Science and Technology)

TaherehAghamirzaee Mahali¹, Mohamad Babazadeh², Bagher Rahimpour kami³, Abraham Salehi Omran⁴

1. Department of Management, Faculty of Management, Mazandaran University of Science and Technology, Babol, Iran

2. Department of Industrial Engineering, Faculty of Management and Technology, University of Science and Technology, Babol, Iran

3. Department of computer, Faculty of computer Mazandaran University of Science and Technology, Babol, Iran

4. Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities, Mazandaran University, Babolsar, Iran

Article Information

Abstract

Article history:

Received: 2017/04/05

Accepted: 2017/08/08

Available online: 2017/09/03

EDCBMJ 2017; 10(4): 288-301

Corresponding author at:

Abraham Salehi Omran
Department of Educational
Sciences, Faculty of
Humanities, Mazandaran
University, Babolsar, IRAN.

Tel: +9111119993

Email:

edpes60@hotmail.com

Background and Aims: This study was conducted with the aim of evaluating and ranking the quality gap in educational services from the student's point of view.

Methods: The method of this descriptive study was a survey; The Statistical population was randomly selected and consisted of 706 students of the first semester of the academic year 2015 – 2016. Data were collected by SERVQUAL standard questionnaire which consist of accountability, empathy, guaranteed, Reliability, and physical conditions. Data analysis was performed by the use of Spss.18 software, U-Mann Whitney test, Kruskal-Wallis, Wilcoxon, and Pearson-Spearman correlation. The entire six grade 8 books, the component related to mental health with 732 and physical activity with 735 cases allocate the highest frequency, and control and prevention of diseases was the least frequent with 6 frequency.

Results: There is a negative gap in all 5 aspects of service quality from perspective of students. Average for each quality gap aspect was observed respectively in physical conditions (- 0/83), accountability (- 0/82), empathy (-0/78), guaranteed (- 0/68) and Reliability (- 0/68). There is no significant correlation between gap, in each of these five aspects, with variables of different academic terms and sex demography. There is a significant correlation between quality gap with the academic study level variable with exception of guaranteed and accountability aspects. The grade variable have an impact of all of aspects except empathy and accountability. There is no correlation between fields of study with quality gap except in physical conditions.

Conclusion: The results shows that students find the quality of educational services insufficient, therefore the Academic policymakers can use these results to increase the quality of educational services in universities.

Keyword: Quality assessment, Administrative services, Gap analysis, SERVQUAL model, Perceptions and acting

Copyright © 2017 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Aghamirzaee Mahali T, Babazadeh M, Rahimpour kami B, Salehi Omran A. Assessment and Ranking of Educational (Administrative) Services Quality From Students Opinion (A case Study on Mazandaran University of Science and Technology). Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (4) :288-301

Farname Inc.

ارزیابی و رتبه بندی کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان (مطالعه موردی دانشگاه علوم و فنون مازندران)

طاهره آقامیرزایی محلی^۱، محمد بابا زاده^۲، باقر رحیم پورکامی^۳، ابراهیم صالحی عمران^۴

۱. گروه مدیریت، دانشکده مدیریت، دانشگاه علوم و فنون مازندران، بابل، ایران

۲. گروه مهندسی صنایع، دانشکده مدیریت و فناوری، دانشگاه علوم و فنون مازندران، بابل، ایران

۳. گروه کامپیوتر، دانشکده کامپیوتر، دانشگاه علوم و فنون مازندران، بابل، ایران

۴. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه مازندران، بابل، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

زمینه و اهداف: پژوهش حاضر به ارزیابی و رتبه بندی شکاف کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان پرداخته است.

روش بررسی: در این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی، ۷۰۶ نفر از دانشجویان به صورت تصادفی - طبقه ای در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه استاندارد سروکوال، دارای ۵ بعد کیفیت خدمات شامل تضمین، همدلی، اطمینان، فیزیکی، و پاسخگویی بود. برای تحلیل نتایج از نرم افزار Sps.18 و آزمون های یومان ویتنی، کروسکال والیس، ویلکاکسون، همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده گردید.

یافته ها: از دیدگاه دانشجویان در هر پنج بعد کیفیت خدمات، شکاف (ادراک منهای انتظار) منفی وجود دارد. میانگین شکاف کیفیت به ترتیب در ابعاد شرایط فیزیکی (۰/۸۳-)، پاسخگویی (۰/۸۲-)، همدلی (۰/۷۸-)، تضمین (۰/۶۸-)، و قابلیت اطمینان (۰/۶۸-) مشاهده شد. بین متغیر جمعیت شناختی جنسیت و ترم های تحصیلی تفاوت معناداری با شکاف در هر یک از ابعاد پنج گانه مشاهده نگردید. به جز بعد های پاسخگویی و تضمین، بین متغیر مقطع تحصیلی با شکاف، در سایر ابعاد پنج گانه تفاوت معنادار مشاهده شده است. متغیر معدل با شکاف در هر یک از ابعاد پنج گانه به جز پاسخگویی و همدلی تفاوت معنادار مشاهده شده است. همچنین بین متغیر رشته تحصیلی با شکاف به جز بعد شرایط فیزیکی در بقیه ابعاد تفاوت معنادار مشاهده نشده است.

نتیجه گیری: نتایج نشان می دهد که کیفیت خدمات آموزشی در حد انتظار دانشجویان نبوده است، لذا سیاست گزاران دانشگاهی با بهره گیری از یافته های این تحقیق می توانند در راستای کیفیت خدمات آموزشی گام های مؤثر را بردارند.

کلمات کلیدی: ارزیابی کیفیت، خدمات آموزشی، تحلیل شکاف، مدل سروکوال، ادراک و انتظارات

کپی رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

تاریخچه مقاله

دریافت: ۱۳۹۶/۰۱/۱۶

پذیرش: ۱۳۹۶/۰۵/۱۷

انتشار آنلاین: ۱۳۹۶/۰۶/۱۲

EDCBMJ 2017; 10(4): 288-301

نویسنده مسئول:

ابراهیم صالحی عمران

گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم

انسانی، دانشگاه مازندران، بابل، ایران

تلفن:

۰۹۱۱۱۱۹۹۹۳

پست الکترونیک:

edpes60@hotmail.com

مقدمه

مفهومی چندبعدی است که به میزان زیادی به وضعیت تحصیلی، نظام دانشگاهی، مأموریت، شرایط و استانداردهای رشته دانشگاهی بستگی دارد [۱].

دانشجویان، کارکنان، اعضای هیئت علمی، جامعه و صنایع، مشتریان عمده آموزش عالی هستند که در این میان، نظرات

توجه به کیفیت خدمات یکی از عوامل مؤثر در موفقیت و بقای هر سازمان از جمله نظام آموزش عالی است. نظام آموزش عالی به عنوان یک نظام پویا و هدفمند با چالش های جدیدی روبرو است. توسعه پایدار این نظام مستلزم رشد موزون و متعادل ابعاد کمی و کیفی به موازات یکدیگر است. کیفیت در آموزش عالی

که بیانگر سطح نامطلوب کیفیت این خدمات است که برای نمونه به چند مورد از این مطالعات اشاره می‌شود:

تحقیقات نشان دادند که از میان ابعاد پنج‌گانه خدمت بعد پاسخ‌گویی، دارای بیشترین میانگین شکاف و بعد اطمینان، دارای کمترین میانگین شکاف کیفیت بوده‌اند که بیانگر نامطلوب بودن کیفیت خدمات آموزشی ارائه‌شده است [۷،۳].

همچنین در پژوهشی دیگر نشان دادند که بعد همدلی، دارای بیشترین میانگین شکاف و بعد اطمینان، دارای کمترین میانگین شکاف کیفیت بوده‌اند [۸،۹]. و نیز نشان دادند بعد پاسخ‌گویی، دارای بیشترین میانگین شکاف و بعد تضمین، دارای کمترین میانگین شکاف کیفیت بوده‌اند [۱۰].

پژوهشی که در دانشگاه ارومیه انجام شد نشان دادند که بین عوامل محسوس قابلیت اطمینان و پاسخ‌گویی، تضمین و همدلی ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان تفاوت معناداری وجود دارد. انتظارات دانشجویان فراتر از درک آن‌ها از وضعیت موجود است و در هیچ‌یک از ابعاد کیفیت خدمات، انتظارات آن‌ها برآورده نشده است [۱۱].

نیز ادراک دانشجویان دانشگاه پیام نور همدان از کیفیت خدمات آموزشی ارائه‌شده را در حد پایین و انتظاراتشان را در حد بالا برآورد کردند و همچنین میانگین شکاف ادراک و انتظار دانشجویان از کیفیت خدمات آموزشی در همه ابعاد سروکوال منفی بود، بیشترین شکاف منفی در بعد همدلی و کمترین در بعد پاسخ‌گویی برآورد شد [۱۲].

در دانشگاه پیام نور مرکز تهران نشان دادند که میانگین مشتری محوری دانشگاه پیام نور در سطح کم ارزیابی می‌شود و این بدان معناست که دانشجویان رضایت کمی از نحوه ارائه خدمات آموزشی دانشگاه دارند [۱۳].

پژوهشی که در دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام شد نشان داد که بیشترین شکاف در بعد تضمین و پاسخ‌گویی و کمترین شکاف مربوط به بعد ملموسات می‌باشد و در تمام ابعاد بین ادراکات و انتظارات تفاوت معناداری وجود دارد [۱۴].

Khademloo و همکاران نشان دادند که بر اساس نظرات دانشجویان در هر پنج بعد خدمت و تمام عبارات مربوط به هر بعد شکاف کیفیت وجود دارد و بیشترین شکاف در بعد ملموس (فیزیکی) و کمترین میانگین شکاف مربوط به بعد اطمینان وجود دارد [۱۵].

در مطالعه که در مورد کیفیت خدمات آموزشی در دانشکده مدیریت بازرگانی دانشگاه راپرسون که در تورنتو کانادا انجام شد، در تمام ابعاد خدمات، شکاف منفی کیفیت وجود داشت.

دانشجویان به‌عنوان اصلی‌ترین مشتریان می‌توانند در بهبود کیفیت خدمات نقش به‌سزایی داشته باشند [۲].

از آنجایی که یکی از مشخصه‌های کیفیت در دانشگاه، برآورده شدن انتظارات دانشجویان از فرآیند خدمات آموزشی است، با بررسی شکاف بین انتظارات و ادراکات دانشجویان، می‌توان کیفیت این فرآیند را تعیین نمود. کم بودن شکاف بین انتظارات و ادراکات دانشجویان، نشان‌دهنده کیفیت مطلوب خدمات آموزشی ارائه‌شده است. گام اساسی برای جبران این شکاف، شناخت ادراکات و انتظارات دانشجویان از کیفیت خدمات آموزشی، تعیین نقاط قوت و ضعف و در پی آن، اتخاذ استراتژی‌هایی برای کاهش شکاف و تأمین نظر دانشجویان است [۳].

مدل سروکوال یکی از مدل‌هایی است که از طریق تحلیل شکاف بین انتظار و ادراک مشتری سعی در سنجش میزان کیفیت خدمات دارد. این مدل به مدل (تحلیل شکاف) نیز معروف است [۴]. هدف غایی مدل سروکوال، رهنمون ساختن سازمان به سوی تعالی عملکرد است [۵].

بر اساس مدل سروکوال، خدمات ارائه‌شده در مؤسسات در قالب پنج بعد به شرح ذیل مورداندازه‌گیری قرار می‌گیرد:

الف - تضمین: تضمین بیانگر شایستگی و توانایی کارکنان در القای یک حس اعتماد و اطمینان به مشتری، نسبت به سازمان است. این بعد از کیفیت خدمت مخصوصاً در خدماتی مهم است که دارای ریسک بالاتری باشند.

ب- پاسخ‌گویی: منظور از پاسخ‌گویی تمایل به همکاری و کمک به مشتری است. این بعد از کیفیت خدمت، تأکید بر نشان دادن حساسیت و هوشیاری در قبال درخواست‌ها، سؤالات و شکایات مشتری دارد.

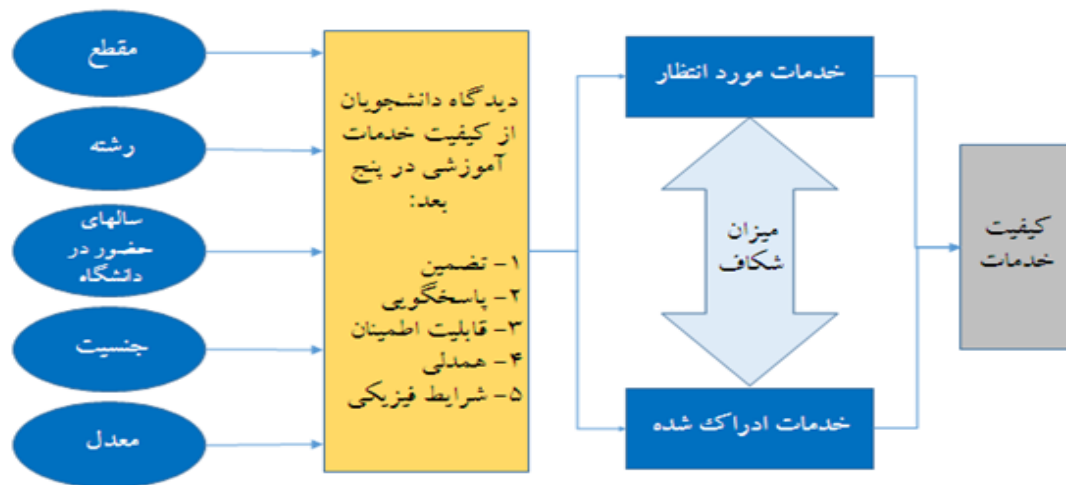
ج- قابلیت اطمینان: به معنی توانایی انجام خدمات به شکلی مطمئن و قابل اعتماد می‌باشد به طوری که انتظارات مشتری تأمین شود.

د - همدلی: یعنی اینکه با توجه به روحیات افراد، با هر کدام از آن‌ها برخورد ویژه‌ای بشود، به طوری که مشتریان قانع شوند که سازمان آن‌ها را درک کرده است و برای سازمان مهم هستند.

ه- ابعاد فیزیکی: شامل وجود تسهیلات و تجهیزات کاری و کالاهای ارتباطی است. تمام این ابعاد تصویری را فراهم می‌سازند که مشتری برای ارزیابی کیفیت آن را مدنظر قرار می‌دهد [۶].

تاکنون پژوهش‌های متعددی به ارائه نتایج کاربرد الگوهای ارزیابی کیفیت خدمات در حوزه آموزش و پژوهش پرداخته‌اند. نتایج پژوهش‌ها در برخی از دانشگاه‌های داخل و خارج نشان‌دهنده شکاف در ابعاد پنج‌گانه کیفیت خدمات آموزشی است

دانشجویان در انتخاب درس‌ها با استنادی که از شایستگی علمی برخوردارند، در اختیار مسئولان نظام قرار می‌دهد. بازخوردهای دانشجویان اطلاعات ویژه‌ای را در اختیار مسئولان آموزش قرار می‌دهد و آن‌ها می‌توانند در بهبود کیفیت عملکرد و اثربخشی از آن بهره‌مند شوند^[۱۸]، لذا پژوهش حاضر باهدف ارزیابی و رتبه‌بندی کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران صورت گرفت. عوامل گوناگونی می‌تواند بر انتظارات دانشجویان از کیفیت خدمات ارائه‌شده، تأثیر داشته باشد، بنابراین مقایسه اختلاف میانگین شکاف وضع موجود و وضع مورد انتظار از ابعاد کیفیت خدمات ارائه‌شده برحسب جنس، رشته تحصیلی، معدل، ترم تحصیلی و مقطع تحصیلی دانشجویان می‌تواند در شفافیت عوامل مؤثر بر این شکاف متمرکز باشد. بر اساس آنچه گفته شد می‌توان مدل زیر را ارائه و مبنای تحقیق قرارداد (شکل ۱)

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

- ۴- آیا بین قابلیت اطمینان ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان، تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۵- آیا بین ابعاد فیزیکی ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان، تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۶- آیا بین دیدگاه دانشجویان در خصوص شکاف کیفیت خدمات آموزشی برحسب متغیرهای جنس، معدل، ترم‌های حضور در دانشگاه، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش بررسی

روش تحقیق در این پژوهش توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه علوم و فنون مازندران که در نیمسال اول سال

- به‌منظور تحقق اهداف تحقیق، سؤالات زیر طرح گردیدند:
- ۱- میزان شکاف میان انتظارات و ادراکات دانشجویان از کیفیت خدمات در دانشگاه علوم و فنون مازندران چقدر است؟
- ۲- وضعیت کیفیت خدمات در دانشگاه علوم و فنون مازندران چگونه است؟

سؤالات فرعی

- ۱- آیا بین قابلیت تضمین ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان، تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۲- آیا بین پاسخگویی ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان، تفاوت معناداری وجود دارد؟
- ۳- آیا بین همدلی ادراک‌شده و مورد انتظار دانشجویان، تفاوت معناداری وجود دارد؟

جمع‌آوری داده‌های از نرم‌افزار (Spss Inc., Chicago, Ill., USA) Spss.18 برای تجزیه و تحلیل داده استفاده شد. برای بررسی شکاف بین میانگین ابعاد ادراک شده و مورد انتظار از متغیرهای فردی، از آزمون‌های آماری یومان ویتنی، کروسکال والیس، ویلکاکسون، همبستگی پیرسون، همبستگی اسپیرمن استفاده گردید.

یافته‌ها

نتایج تحقیق در دو بخش توصیفی و استنباطی ارائه می‌شود. ابتدا یافته‌های توصیفی بیان می‌شود.

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که بیشترین فراوانی جنسیت مربوط به جنس مرد (۶۹/۳٪) است. بیشترین فراوانی مقطع مربوط به دانشجویان مقطع کارشناسی (۶۳/۳۱٪) و کمترین فراوانی مربوط به مقطع کاردانی به کارشناسی (۷/۲٪) است. بیشترین فراوانی معدل مربوط به دانشجویان با معدل ۱۴-۱۶ (۳۰/۰۲٪) و کمترین فراوانی مربوط به دانشجویان با معدل زیر ۱۰ (۵/۳۸٪) است. بیشترین فراوانی ترم‌های تحصیلی مربوط به دانشجویان ترم‌های ۱-۲ و ترم ۸ به بالا (۳۰/۷٪) و کمترین فراوانی ترم‌های تحصیلی مربوط به ۷-۸ (۱۱/۴۷٪) است. بیشترین فراوانی رشته تحصیلی مربوط به دانشجویان رشته کارشناسی ارشد صنایع (۵۳/۱۲٪) و کمترین فراوانی رشته تحصیلی مربوط به دانشجویان رشته کارشناسی مهندسی پزشکی بیوالکتریک (۱/۰۴٪) است.

تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ به تحصیل اشتغال داشته‌اند به تعداد ۲۶۸۱ نفر که به تفکیک مقطع ۲۰۱۴ نفر کارشناسی و ۱۳۱ نفر کاردانی به کارشناسی و ۵۳۶ نفر کارشناسی ارشد می‌باشند. نمونه‌گیری در این مطالعه به صورت تصادفی طبقه‌ای انجام، و با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه تحقیق ۷۰۶ نفر که از آن میان ۳۸۴ نفر کارشناسی و ۹۸ نفر کاردانی به کارشناسی و ۲۲۴ نفر کارشناسی ارشد تعیین شد.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این مطالعه، پرسشنامه استاندارد بود که شامل ۳۳ سؤال برای سنجش کیفیت خدمات آموزشی می‌باشد. پرسشنامه در سایت الکترونیکی آموزش دانشگاه قرار گرفت به دانشجویان در مورد اهداف مطالعه و همچنین محرمانه ماندن اطلاعات توضیحات لازم ارائه گردید. این پرسشنامه شامل سه بخش می‌باشد بخش اول شامل اطلاعات فردی از قبیل معدل، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، جنس، ترم تحصیلی می‌باشد. بخش دوم شامل پرسشنامه استاندارد کیفیت خدمات آموزشی مدل سروکوال (وضع موجود) می‌باشد که از ۵ بعد تشکیل و در هر بعد دارای سؤالات مشخصی است بعدها عبارت‌اند از بعد شرایط فیزیکی و ملموس شامل ۴ سؤال، بعد پاسخگویی شامل ۷ سؤال، بعد همدلی شامل ۶ سؤال، بعد تضمین شامل ۹ سؤال، بعد قابلیت اطمینان شامل ۷ سؤال می‌باشد، بخش سوم شامل پرسشنامه استاندارد کیفیت خدمات آموزشی مدل سروکوال (وضع مطلوب) با همان ۵ بعد می‌باشد. همچنین مقطع تحصیلی، معدل، ترم‌های حضور در دانشگاه، جنسیت دانشجویان از طریق برنامه آموزش استخراج شد. پس از

جدول ۱. توزیع دانشجویان مورد مطالعه از نظر مشخصات دموگرافیک

متغیر	فراوانی	درصد	
جنس	زن	۲۱۷	۳۰/۷
	مرد	۴۸۹	۶۹/۳
مقطع	کارشناسی	۴۴۷	۶۳/۳۱
	کاردانی به کارشناسی	۵۱	۷/۲
معدل	کارشناسی ارشد	۲۰۸	۲۹/۴۶
	زیر ۱۰	۳۸	۵/۳۸
	۱۰-۱۲	۴۸	۶/۷۹
	۱۲-۱۳	۱۰۲	۱۴/۴۴
	۱۳-۱۴	۱۳۱	۱۸/۵
	۱۴-۱۶	۲۱۱	۳۰/۰۲
ترم تحصیلی	۱۶ به بالا	۱۷۴	۲۴/۶۴
	ترم ۱-۲	۲۱۷	۳۰/۷
	ترم ۳-۴	۱۹۱	۲۷/۰۵
	ترم ۷-۸	۸۱	۱۱/۴۷
	ترم ۸ به بالا	۲۱۷	۳۰/۷
کارشناسی کامپیوتر-ترم افزار	۷۷	۲۰/۰۵	

۳/۹۰	۱۵	کارشناسی کامپیوتر سخت افزار	رشته تحصیلی
۱۵/۳۶	۵۹	کارشناسی فناوری اطلاعات	
۱۰/۴۱	۴۰	کارشناسی برق	
۱/۰۴	۴	کارشناسی پزشکی بیوالکتریک	
۱۱/۴۵	۴۴	کارشناسی عمران	
۱۷/۱۸	۶۶	کارشناسی مکانیک	
۸/۱۶	۸	تکنولوژی کامپیوتر-سخت افزار	
۵۰	۴۹	تکنولوژی کامپیوتر-نرم افزار	
۴۱/۸۳	۴۱	کارشناسی تکنولوژی برق(کاردانی به کارشناسی)	
۸/۵	۳۳	کارشناسی صنایع	
۱۰/۴۲	۴۰	کارشناسی آموزش انگلیسی	
۸/۰۳	۱۸	کارشناسی ارشد مهندسی فناوری اطلاعات	
۵۳/۱۲	۱۱۹	کارشناسی ارشد صنایع (همه گرایش‌ها)	
۲۰/۵۳	۴۶	کارشناسی ارشد برق-(همه گرایش‌ها)	
۲۰/۲۳	۵	کارشناسی ارشد شیمی	
۶/۲۵	۱۴	کارشناسی ارشد مدیریت کسب و کار	
۲/۲۳	۵	کارشناسی ارشد مکانیک	
۱۰/۲۶	۲۳	کارشناسی ارشد عمران سازه	

جدول شماره ۲. میانگین نمرات انتظارات و ادراکات و رتبه‌بندی شکاف کیفیت در هر یک از ابعاد کیفیت خدمات آموزشی از دیدگاه دانشجویان ($P < ۰/۰۰۰۱$)

ابعاد کیفیت	گویه‌ها	ادراکات	انحراف معیار	انتظار	انحراف معیار	شکاف کیفیت	نتایج آزمون ویلکاکسون، آزمون Z
شرایط فیزیکی و ملموس	محیطی آرام برای مطالعه در داخل دانشگاه	۲/۷۷	۱/۴۷	۳/۸۲	۱/۴۲	-۱/۰۵	-۶/۱۰
	وجود امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی مناسب در دانشگاه	۲/۸۹	۱/۲۷	۳/۸۷	۱/۳۴	-۰/۹۸	-۷/۵۴
	دکوراسیون و تسهیلات مناسب کلاس‌ها و ساختمان‌های مرکزی	۲/۹۱	۱/۳۸	۳/۸۷	۱/۳۱	-۰/۹۶	-۶/۹۱
	ظاهر و پوشش مناسب کارکنان و اساتید	۳/۴۵	۱/۹۹	۳/۷۸	۱/۲۶	-۰/۳۳	-۴/۱۵
	کل	۳/۰۱	۱/۱۸	۳/۸۴	۱/۲۴	-۰/۸۳	-۶/۷۰
پاسخگویی	چگونگی خدمات مشاوره تحصیلی	۲/۹۱	۱/۳۴	۳/۹۲	۱/۱۲۸	-۱/۰۱	-۷/۴۵
	اعمال نظرات و پیشنهادهای دانشجویان درباره مسائل آموزشی در برنامه آموزشی	۲/۷۹	۱/۴۵	۳/۷۵	۱/۳۰	-۰/۹۶	-۶/۲۱
	پاسخگویی سریع کارکنان و اساتید به خواسته‌ها و شکایات دانشجویان	۲/۸۹	۱/۳۷	۳/۸۲	۱/۳۴	-۰/۹۳	-۶/۷۶

۲/۹۸	۱/۳۸	۳/۸۱	۱/۲۷	-۰/۸۳	-۶/۳۶	اعلام ساعات مراجعه دانشجویی توسط اساتید	همدلی
۳/۰۵	۱/۳۰	۳/۸۳	۱/۲۵	-۰/۰۷۸	-۵/۸۶	دسترسی مسئولان رده بالا در صورت نیاز	
۳/۱۵	۱/۳۳	۳/۸۴	۱/۳۳	-۰/۶۹	-۴/۹۷	دسترسی مدیران گروه جهت بیان نظرات و پیشنهادهای (دانشجویان)	
۳/۴۲	۱/۲۳	۳/۷۷	۱/۳۱	-۰/۳۵	-۵/۲۸	ارائه منابع مطالعاتی مناسب برای مطالعه بیشتر به دانشجویان از طریق اساتید	
۳	۱/۱۸	۳/۸۲	۱/۲۰	-۰/۸۲	-۶/۵۹	کل	
۳/۰۳	۱/۳۴	۳/۸۹	۱/۲۳	-۰/۸۶	-۶/۹۲	انعطاف پذیری لازم اساتید در شرایط خاصی که ممکن است برای دانشجو پیش آید	
۳/۱۲	۱/۳۰	۳/۹۰	۱/۳۳	-۰/۷۸	-۶/۳۶	آموزش کارکنان جهت برخورد مناسب با دانشجویان	
۳/۱۴	۱/۳۲	۳/۸۶	۱/۲۹	-۰/۷۲	-۵/۵۶	داشتن احساس امنیت و آرامش دانشجویان هنگام تماس و تعامل با کارکنان	
۳/۱۳	۱/۲۶	۳/۸۲	۱/۳۰	-۰/۶۹	-۵/۶۴	ساعات کاری و ساعت کلاسها مناسب برای ارائه خدمات	
۳/۱۴	۱/۲۵	۳/۸۲	۱/۲۵	-۰/۶۸	-۶/۱۴	ارائه تکالیف مناسب توسط اساتید	
۳/۳۶	۱/۲۷	۳/۹۰	۱/۲۶	-۰/۵۴	-۴/۹۵	رفتاری توأم با احترام اساتید با دانشجویان	تضمین
۳/۱۵	۱/۱۳	۳/۸۶	۱/۲۱	-۰/۷۱	-۶/۵۷	کل	
۲/۹۰	۱/۳۸	۳/۹۳	۱/۲۷	-۱/۰۳	-۷/۱۶	آمادگی دانشجویان برای شغل آینده با آموزشهای عملی و نظری که توسط دانشگاه ارائه می شود	
۲/۹۵	۱/۴۰	۳/۸۳	۱/۲۹	-۰/۸۸	-۶,۳۶	ایجاد زمینه مناسب برای شرکت در همایشهای داخلی و خارجی توسط دانشگاه	
۳/۱۸	۱/۳۰	۳/۸۷	۱/۲۴	-۰/۶۹	-۵,۵۱	حمایت از خلاقیت و دستاوردهای دانشجویان	
۳/۰۱	۱/۳۷	۳/۸۷	۱/۲۹	-۰/۶۸	-۶/۶۳	تناسب میان مطالب ارائه شده توسط اساتید با نیازهای جامعه	
۳/۱۶	۱/۲۱	۳/۷۷	۱/۲۹	-۰/۶۱	-۴/۵۹	منابع مطالعاتی کافی	

۳/۳۰	۱/۲۱	۳/۸۹	۱/۲۱	-۰/۵۹	-۵/۴۲	اختصاص زمان پاسخگویی به دانشجویان از طرف اساتید
۳/۴۳	۱/۲۰	۴	۱/۲۵	-۰/۵۷	-۵/۳۷	تخصص کافی اساتید
۳/۲۷	۱/۱۷	۳/۷۷	۱/۲۲	-۰/۵	-۴/۵۳	مشارکت دانشجویان در کلاس درس
۳/۴۳	۱/۱۸	۳/۸۵	۱/۲۳	-۰/۴۲	-۵/۱۹	استقبال اساتید از سؤالات دانشجویان
۳/۱۸	۱/۱۲	۳/۸۶	۱/۱۵	-۰/۶۸	-۵/۹۸	کل
۳/۱۵	۱/۲۱	۳/۸۹	۱/۲۲	-۰/۷۴	-۶	داشتن دانش و مهارت کافی کارکنان در پاسخ به سؤالات دانشجویان
۳/۱۸	۱/۲۶	۳/۸۹	۱/۳۰	-۰/۰۷	-۶/۵۸	آگاه نمودن دانشجویان از نتیجه ارزشیابی تکلیف انجام شده توسط اساتید
۳/۲۴	۱/۲۲	۳/۸۹	۱/۲۶	-۰/۶۵	-۴/۷۷	کسب نمره بهتر در صورت تلاش بیشتر توسط دانشجو
۳/۲۴	۱/۲۰	۳/۸۲	۱/۳۶	-۰/۵۸	-۵/۹۳	دسترسی آسان منابع مطالعاتی موجود در دانشگاه
۳/۲۸	۱/۳۳	۳/۸۳	۱/۲۷	-۰/۵۵	-۵/۱۹	انجام فعالیت توسط اساتید در زمان وعده داده شده
۳/۳۵	۱/۲۳	۳/۸۷	۱/۳۳	-۰/۵۲	-۴/۶۶	ثبت و نگهداری دقیق سوابق تحصیلی دانشجو
۳/۴۲	۱/۱۲	۳/۹۰	۱/۲۲	-۰/۴۸	-۵/۴۱	ارائه مطالب هر جلسه کلاس به شکلی منظم و مرتبط با یکدیگر
۳/۲۷	۱/۰۵	۳/۸۷	۱/۲۰	-۰/۰۶	-۴/۸۹	کل

قابلیت اطمینان

دانشگاه" (۱/۰۵-)، "آمادگی دانشجویان برای شغل آینده با آموزش‌های عملی و نظری که توسط دانشگاه ارائه می‌شود" (۱/۰۳-)، "چگونگی خدمات مشاوره تحصیلی" (۱/۰۱-)، "وجود امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی مناسب در دانشگاه" (۰/۹۸-)، "دکوراسیون و تسهیلات مناسب کلاس‌ها و ساختمان‌های مرکزی" (۰/۹۶-)، "اعمال نظرات و پیشنهادهای دانشجویان درباره مسائل آموزشی در برنامه آموزشی" (۰/۹۶-)، "پاسخگویی سریع کارکنان و اساتید به خواسته‌ها و شکایات دانشجویان" (۰/۹۳-)، "ایجاد زمینه مناسب برای شرکت در همایش‌های داخلی و خارجی توسط دانشگاه" (۰/۸۸-)، "انعطاف‌پذیری لازم اساتید در شرایط خاصی که ممکن است برای دانشجو پیش آید" (۰/۸۶-)، "اعلام ساعات مراجعه دانشجویی

در جدول شماره ۲ میانگین امتیازات وضع موجود و وضع مورد انتظار در هر یک از ابعاد کیفیت خدمات آموزشی، ابعاد و گویه‌ها بر اساس شکاف، رتبه‌بندی از دیدگاه دانشجویان ارائه گردیده است. نمرات دانشجویان در همه ابعاد پنج‌گانه و در همه ۳۳ گویه از وضعیت موجود (ادراک) کمتر از نمرات دانشجویان از وضع مطلوب (انتظار) است که موجب منفی شدن نمره شکاف کیفیت، در تمامی ابعاد گردیده است. در مجموع در همه ابعاد کیفیت شکاف وجود داشت و بیشترین شکاف مربوط به بعد شرایط فیزیکی (۰/۸۳-) با اندکی اختلاف بعد پاسخگویی (۰/۸۲-) و کمترین شکاف مربوط به بعد قابلیت اطمینان (۰/۰۶-) بود. نمایشان گویه‌ها میزان شکاف از بیشترین شکاف تا کمترین شکاف به ترتیب، گویه "محیطی آرام برای مطالعه در داخل

پاسخگویی، "وجود امکانات آزمایشگاهی و تحقیقاتی مناسب در دانشگاه" (۲/۸۹) و "دکوراسیون و تسهیلات مناسب کلاس‌ها و ساختمان‌های مرکزی" (۲/۹۱)، "محیطی آرام برای مطالعه در داخل دانشگاه" (۲/۷۷) از بعد شرایط فیزیکی، کمتر از حد متوسط (نمره ۳) بود و بقیه گزینه‌ها میانگینی بالاتر از حد متوسط داشت. میانگین امتیاز انتظار در همه مؤلفه‌ها بیشتر از ۳/۷۵ و از دیدگاه دانشجویان مهم بودند. همچنین نتایج آزمون ویلکاکسون نشان می‌دهد که بین ابعاد ادراک و انتظار از دیدگاه دانشجویان اختلاف معناداری وجود ندارد یعنی بین ادراک و انتظار همانندی معناداری وجود دارد. در جدول شماره ۳ با توجه به داده‌های به دست آمده آزمون کروسکال والیس و آزمون یومان ویتنی، آزمون همبستگی پیرسون، تفاوت معناداری در مقایسه با اختلاف میانگین شکاف وضع موجود و وضع مورد انتظار بین زنان و مردان و ترم تحصیلی یافت نشد ($p < 0.05$).

در ابعاد قابلیت اطمینان، همدلی، شرایط فیزیکی، بین اختلاف میانگین شکاف وضع موجود و وضع مورد انتظار مقاطع مختلف رابطه معنادار یافت شد اما بین ابعاد پاسخگویی و تضمین رابطه معناداری یافت نشد ($p < 0.05$). همچنین در ابعاد قابلیت اطمینان، تضمین، شرایط فیزیکی، بین اختلاف میانگین شکاف وضع موجود و وضع مورد انتظار دانشجویان با معدل متفاوت رابطه معنادار یافت شد اما بین ابعاد پاسخگویی و همدلی رابطه معناداری یافت نشد ($p < 0.05$) و نیز از میان ابعاد کیفیت فقط در بعد شرایط فیزیکی، بین اختلاف میانگین شکاف وضع موجود و وضع مورد انتظار دانشجویان با رشته‌های تحصیلی رابطه معنادار یافت شد اما بین بقیه ابعاد رابطه معناداری یافت نشد ($p < 0.05$). رابطه قوی بین پاسخگویی به ابعاد پنج‌گانه انتظار و ابعاد پنج‌گانه ادراک و همین‌طور رابطه معنادار بین ادراک-انتظار بیانگر آن است که نمونه تصادفی انتخاب شده از جامعه آماری دانشگاه (دانشجویان) درک درستی از سؤالات مدل سروکوال داشته‌اند (جدول شماره ۴).

توسط اساتید" (۰/۸۳-)، "آموزش کارکنان جهت برخورد مناسب با دانشجویان" (۰/۷۸-)، "دسترسی مسئولان رده بالا در صورت نیاز" (۰/۷۸-)، "داشتن دانش و مهارت کافی کارکنان در پاسخ به سؤالات دانشجویان" (۰/۷۴-)، "داشتن احساس امنیت و آرامش دانشجویان هنگام تماس و تعامل با کارکنان" (۰/۷۲-)، "آگاه نمودن دانشجویان از نتیجه ارزشیابی تکلیف انجام شده توسط اساتید" (۰/۷-)، "حمایت از خلاقیت و دستاوردهای دانشجویان" (۰/۶۹-)، "دسترسی مدیران گروه جهت بیان نظرات و پیشنهادهای (دانشجویان)" (۰/۶۹-)، "ساعات کاری و ساعت کلاس‌ها مناسب برای ارائه خدمات" (۰/۶۹-)، "ارائه تکالیف مناسب توسط اساتید" (۰/۶۸-)، "تناسب میان مطالب ارائه شده توسط اساتید با نیازهای جامعه" (۰/۶۸-)، "کسب نمره بهتر در صورت تلاش بیشتر توسط دانشجو" (۰/۵۶-)، "اختصاص زمان پاسخگویی به دانشجویان از طرف اساتید" (۰/۵۹-)، "دسترسی آسان منابع مطالعاتی موجود در دانشگاه" (۰/۵۸-)، "تخصیص کافی اساتید" (۰/۵۷-)، "انجام فعالیت توسط اساتید در زمان وعده داده شده" (۰/۵۵-)، "رفتاری توأم با احترام اساتید با دانشجویان" (۰/۵۴-)، "ثبات و نگهداری دقیق سوابق تحصیلی دانشجو" (۰/۵۲-)، "مشارکت دانشجویان در کلاس درس" (۰/۵-)، "ارائه مطالب هر جلسه کلاس به شکلی منظم و مرتبط با یکدیگر" (۰/۴۸-)، "استقبال اساتید از سؤالات دانشجویان" (۰/۴۲-)، "ارائه منابع مطالعاتی مناسب برای مطالعه بیشتر به دانشجویان از طریق اساتید" (۰/۳۵-)، "ظاهر و پوشش مناسب کارکنان و اساتید" (۰/۳۳-) می‌باشد. در بین ۳۳ گویه در رابطه با وضع موجود فقط میانگین گویه‌های "ایجاد زمینه مناسب برای شرکت در همایش‌های داخلی و خارجی توسط دانشگاه" (۲/۹۵) و "آمادگی دانشجویان برای شغل آینده با آموزش‌های عملی و نظری که توسط دانشگاه ارائه می‌شود" (۲/۹۰) از بعد تضمین، "اعلام ساعات مراجعه دانشجویی توسط اساتید" (۲/۹۸) و "پاسخگویی سریع کارکنان و اساتید به خواسته‌ها و شکایات دانشجویان" (۲،۸۹)، "اعمال نظرات و پیشنهادهای دانشجویان درباره مسائل آموزشی در برنامه آموزشی" (۲/۷۹) از بعد

از ابعاد کیفیت خدمات آموزشی

تضمین	پاسخگویی	قابلیت اطمینان	همدلی	شرایط فیزیکی
۰/۷۴	۰/۷۲	۰/۵۸	۰/۶۵	۰/۷۸
۰/۶۶	۰/۸۷	۰/۶۱	۰/۷۴	۰/۸۵
۰/۸۵	۰/۴۳	۰/۷۵	۰/۴۷	۰/۷۷
۰/۸	۰/۹۴	۰/۷۷	۰/۹	۱/۰۹

-۰/۲۵	۰/۵۴	-۰/۱۵	-۰/۸۷	-۰/۱۳	کاردانی به کارشناسی	معدل r
-۰/۴۴	-۰/۳۴	-۰/۳۳	-۰/۵۵	-۰/۵۶	کارشناسی ارشد	
۰/۰۱**	۰/۰۳*	۰/۰۲*	۰/۲۵	-۰/۳۶	سطح معناداری	
۰	-۰/۰۹	-۰/۱۳	-۰/۰۵	-۰/۰۱	زیر ۱۰	
-۰/۵۵	-۰/۲۶	-۰/۱۳	-۰/۴۳	-۰/۰۳	۱۰-۱۲	
-۰/۸۷	-۰/۰۹	-۰/۸۱	-۰/۸۱	-۰/۷۸	۱۲-۱۳	
-۰/۹۷	-۰/۹۸	-۰/۶۳	-۱/۱۳	-۰/۸۲	۱۳-۱۴	
-۰/۶۶	-۰/۵۲	-۰/۵۷	-۰/۶۷	-۰/۶۱	۱۴-۱۶	
-۱/۱۸	-۰/۸۹	-۰/۸۴	-۱/۰۷	-۰/۹۱	۱۶ به بالا	
۰/۰۴*	۰/۱۹۶	۰/۰۴*	۰/۰۶	۰/۰۳*	سطح معناداری	
-۰/۴۱	-۰/۴۵	-۰/۴	-۰/۴۷	-۰/۴۴	ترم ۱-۲	ترم تحصیلی H
-۰/۶۹	-۰/۵۸	-۰/۴۷	-۰/۷۲	-۰/۴۹	ترم ۳-۴	
-۱/۰۴	-۰/۸۴	-۰/۷۹	-۰/۹۷	-۰/۸۶	ترم ۷-۸	
-۱/۳	-۱/۰۵	-۰/۸۵	-۱/۲	-۱/۰۳	ترم ۸ به بالا	
۰/۳۷	-۰/۷۲	-۰/۶۱	-۰/۶۲	-۰/۵۸	سطح معناداری	
-۱/۲۱	-۱/۲۶	-۱/۱۷	-۱/۳۸	-۱/۰۵	کارشناسی کامپیوتر-نرم افزار	رشته تحصیلی H
-۱/۵۶	-۰/۹۶	-۰/۴۳	-۱/۶۵	-۱/۵۳	کارشناسی کامپیوتر سخت افزار	
-۱/۲۲	-۰/۸۶	-۰/۷۶	-۰/۸۶	-۰/۷۳	کارشناسی فناوری اطلاعات	
-۱/۶۸	-۱/۴۷	-۱/۱۵	-۱/۲۴	-۱/۰۷	کارشناسی برق	
-۳/۲۵	-۱/۸۴	-۱	-۲/۷۲	-۱/۲۲	کارشناسی مهندسی پزشکی بیوالکتریک	
-۰/۲۱	-۰/۳۹	-۰/۳۵	-۰/۳۶	-۰/۳۲	کارشناسی عمران	
-۲	-۰/۹۱	-۰/۸۱	-۱/۰۷	-۱/۱۳	کارشناسی مکانیک	
۰	۰	۰	-۰/۷۲	۰	کارشناسی تکنولوژی کامپیوتر- سخت افزار	
-۰/۱۷	-۰/۶۴	-۰/۱۴	-۰/۹۵	-۰/۵۲	کارشناسی تکنولوژی کامپیوتر-نرم افزار	
-۰/۴	-۰/۵۴	-۰/۲	-۰/۸	-۰/۳۱	کارشناسی تکنولوژی برق	
-۱/۱۶	-۰/۷۱	-۰/۶۶	-۰/۹۴	-۰/۸۱	کارشناسی صنایع	
-۰/۵	-۰/۴۸	-۰/۴۴	-۰/۱	۰	کارشناسی آموزش انگلیسی	
-۰/۳۸	-۱/۰۹	-۰/۹۳	-۱/۱	-۰/۷۸	کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات	
-۰/۴۳	-۰/۱۷	-۰/۳۲	-۰/۴۴	-۰/۱۶	کارشناسی ارشد صنایع	
-۰/۱۲	-۰/۲۸	-۰/۲۴	-۰/۵۲	-۰/۳۹	کارشناسی ارشد برق	
-۱	-۰/۱۷	-۰/۵۷	-۰/۷۲	-۰/۱۱	کارشناسی ارشد شیمی	
-۱/۱۴	-۰/۵۵	-۰/۵۲	-۱/۲۸	-۱/۱۴	کارشناسی ارشد مدیریت کسب و کار	
۰	۰	۰	۰	۰	کارشناسی ارشد مکانیک	
-۰/۵	-۰/۵۷	-۰/۱۷	-۰/۳۱	-۰/۲۶	کارشناسی ارشد عمران سازه	
۰/۰۴*	۰/۱۶	۰/۳۶	۰/۴۴	۰/۳۲	سطح معناداری	

IJزمون یومان ویتنی r آزمون همبستگی پیرسون H آزمون کروسکال والیس * $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

<

جدول ۴. همبستگی اسپرمن بین ابعاد انتظار و ادراک

شرایط فیزیکی - ادراک	همدلی - ادراک	قابلیت اطمینان - ادراک	پاسخگویی - ادراک	تضمین - ادراک	شرایط فیزیکی - انتظار	همدلی - انتظار	قابلیت اطمینان - انتظار	پاسخگویی - انتظار	تضمین - انتظار	
۰/۴۰**	۰/۴۳**	۰/۴۹**	۰/۳۷**	۰/۴۲**	۰/۸۱**	۰/۸۸**	۰/۸۸**	۰/۹۴**	۱	تضمین - انتظار
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۳۹**	۰/۴۶**	۰/۴۶**	۰/۳۵**	۰/۴۲**	۰/۸۲**	۰/۸۸**	۰/۸۸**	۱	۰/۹۴**	پاسخگویی - انتظار
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۳۷**	۰/۴۶**	۰/۴۷**	۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۸۶**	۰/۹۳**	۱	۰/۸۸**	۰/۸۸**	قابلیت اطمینان - انتظار
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۳۳**	۰/۴۱**	۰/۰۴۲**	۰/۲۹**	۰/۳۶**	۰/۸۹**	۱	۰/۹۳**	۰/۸۸**	۰/۸۸**	همدلی - انتظار
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۳۹**	۰/۴۵**	۰/۴۷**	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۱	۰/۸۹**	۰/۸۶**	۰/۸۲**	۰/۸۱**	شرایط فیزیکی - انتظار
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۷۶**	۰/۸۰**	۰/۸۵**	۰/۸۴**	۱	۰/۳۸**	۰/۳۶**	۰/۳۹**	۰/۴۲**	۰/۴۲**	تضمین - ادراک
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۸۳**	۰/۸۴**	۰/۸۷**	۱	۰/۸۸**	۰/۳۶**	۰/۲۹**	۰/۳۵**	۰/۳۵**	۰/۳۷**	پاسخگویی - ادراک
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۸۲**	۰/۹**	۱	۰/۸۷**	۰/۸۵**	۰/۴۷**	۰/۴۲**	۰/۴۷**	۰/۴۶**	۰/۴۹**	قابلیت اطمینان - ادراک
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۰/۸۱**	۱	۰/۹۱**	۰/۸۴**	۰/۸**	۰/۴۵**	۰/۴۱**	۰/۴۶**	۰/۴۶**	۰/۴۷**	همدلی - ادراک
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
۱	۰/۸۲**	۰/۸۲**	۰/۸۳**	۰/۷۶**	۰/۳۹**	۰/۳۳**	۰/۳۷**	۰/۳۹**	۰/۴۰**	شرایط فیزیکی - ادراک
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	

مطالعات گذشته شکاف کیفیت خدمات منفی بوده است به نظر می‌رسد این موضوع، مسئله‌ای مشترک در بین همه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور است؛ لذا لزوم بازنگری در نحوه جذب اساتید، تدوین استانداردهای آموزشی مرتبط با استاد توانمند و محیط آموزشی، و ارتقاء رتبه اعضای هیئت‌علمی و ارزشیابی آنان احساس می‌شود. برگزاری کارگاه‌های آموزشی در جهت توانمندسازی اساتید در مواجهه با موقعیت‌های مختلف آموزشی دانشگاه اقدامی مناسب و جهت‌دار محسوب می‌شود. لازم است با برگزاری کلاس‌های آموزشی برای کارکنان نیز تلاش شود

بحث

نتایج به‌دست‌آمده از این مطالعه نشان داد که شکاف منفی در همه ابعاد کیفیت خدمات آموزشی ارائه‌شده وجود دارد و به‌طور کلی از نظر دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش خدمات آموزشی ارائه‌شده در حد انتظار آن‌ها نبوده است این نتایج با یافته‌های Aghamolaei و همکاران، Arbouni و همکاران، Zavvar و همکاران، Tofighi و همکاران، Khademloo و همکاران همخوانی دارد [۱۹،۹،۱۵،۲۰]. با توجه به اینکه در تمامی

و نظرات آن‌ها را در برنامه‌ریزی آموزشی اعمال نمایند تا دانشجویان نیز محیط دانشگاه را محیط آرام‌بخش برای تحصیل بدانند که برای حصول به چنین هدفی به نظر برگزاری کارگاه‌های بازآموزی کارکنان آموزشی که به‌خصوص در تماس مستقیم با دانشجویان می‌باشند (کارشناسان آموزش و مسئولین آموزش دانشگاه) از لحاظ برخی از مهارت‌های ارتباطی پایه و همچنین مهارت‌های تخصصی در حیطه کاری خود از جمله سرعت عمل در انجام کارهای دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد. همچنین در پژوهش فوق بعد تضمین در رتبه چهارم قرار دارد در میان گویه‌های این بعد، گویه "آمادگی دانشجویان برای شغل آینده با آموزش‌های عملی و نظری که توسط دانشگاه ارائه می‌شود" جزء گویه‌هایی می‌باشد که به نسبت بقیه گویه‌ها از شکاف بالاتری برخوردار است. این شکاف حاکی از آن است که دانشگاه باید در این زمینه تدابیر و برنامه‌ریزی لازم را انجام دهد تا آموزش‌های نظری و عملی ارائه‌شده به دانشجویان، هماهنگی بیشتری با شغل آینده‌شان داشته باشد. یافته‌ها این بعد نشان داد که اساتید باید تسهیل‌گر بحث و تبادل نظر درباره موضوع درس در کلاس باشند و با اختصاص وقت خارج از ساعات کلاس و نصب برنامه حضور خود بر روی درب اتاق به سؤالات دانشجویان پاسخ داده و با مطالعه به‌روز از دانش بیشتری برای تدریس خود بهره‌مند باشند.

و نیز کمترین شکاف از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم و فنون مازندران مربوط به بعد قابلیت اطمینان است و به نظر می‌رسد مسئولین، کارکنان، مدیران و اساتید دانشگاه در این بعد توانسته‌اند نسبت به ابعاد دیگر رضایت دانشجویان را بیشتر جلب نمایند، با این وجود شکاف حاکی از آن است که در خصوص عمل به وعده‌های داده‌شده، ارائه خدمت به موقع، آگاه کردن دانشجویان از نتیجه ارزشیابی‌ها و ارائه مطالب درسی به شکلی منظم و مرتبط، به‌طور کامل عمل نشده و دانشگاه نتوانسته انتظارات دانشجویان را برآورده نماید. از آنجاکه دانشجویان توقع دارند خدمات در زمان مقرر، به همان شکل وعده داده‌شده و بدون اشتباه در اختیار آن‌ها قرار بگیرد، پیشنهاد می‌شود مسئولین جهت کاهش این شکاف‌ها در زمینه نحوه ارائه خدمت به مشتریان کارگاه‌های آموزشی برای مسئولان و کارشناسان آموزش، دوره‌های آموزشی شیوه‌های نوین آموزشی برای مدرسین برگزار نمایند.

به لحاظ متغیر جنسیت تفاوت معناداری در شکاف کیفیت کلی خدمات آموزشی مشاهده نگردید که با پژوهش kavosii و همکاران، Tofghi و همکاران همخوانی دارد^[۸،۱۴]. همچنین بین متغیر ترم تحصیلی با شکاف کیفیت کلی خدمات آموزشی تفاوت معناداری مشاهده نگردید. این نتایج نشان می‌دهد کیفیت خدمات

تا مهارت‌های ارتباطی آنان تقویت گردد. دانشگاه برای ارتقای کیفیت خدمات آموزشی خود باید به نکاتی توجه کنند که بیش از دیگر موارد قابل توجه دانشجویان بوده است.

همچنین بیشترین شکاف مربوط به بعد شرایط فیزیکی و با اندکی اختلاف مربوط به بعد پاسخگویی و کمترین شکاف مربوط به بعد قابلیت اطمینان است این نتایج با یافته‌های Khademloo و همکاران، Rasoolabadi، Roudbari و Kebriaei و همکاران همخوانی دارد^[۳،۱۵،۱۷]. شکاف کیفیت در بعد شرایط فیزیکی نشانگر آن است که جذابیت ظاهری تسهیلات فیزیکی و جذابیت ظاهری وسایلی که اساتید در امر آموزش از آن‌ها استفاده می‌کنند، نتوانسته‌اند رضایت دانشجویان را به‌طور کامل جلب نمایند. و نیز نشان‌دهنده این موضوع است که دانشگاه با وجود داشتن قرائت‌خانه، نتوانسته رضایت دانشجویان را در ارائه محیطی آرام و مناسب برای مطالعه در داخل دانشگاه فراهم کند. نظر به اینکه بعد شرایط فیزیکی در معرض دید مشتریان بوده و تأثیر بسزایی بر رضایتمندی مشتریان می‌گذارد و بیشتر از ابعاد دیگر مدنظر مشتری می‌باشد و ضروری است که مسئولین به کاهش شکاف این بعد و برآورده کردن نیازها و انتظارات دانشجویان توجه ویژه‌ای داشته باشند.

همچنین با اندکی تفاوت بیشترین شکاف به بعد پاسخگویی اختصاص می‌یابد و در واقع نشان‌دهنده این واقعیت است که دانشگاه در ارائه خدمات مشاوره تحصیلی نتوانسته انتظار دانشجویان را برآورده کند و حاکی از آن است که دانشجویان برای انتقال نظرات، پیشنهادهای و انتقادات خود در زمینه مسائل آموزشی به مدیران دسترسی آسانی ندارند. دسترسی به اساتید راهنما و مشاور در هنگام نیاز دانشجو مشکل می‌باشد ممکن است با دانشجویان رفتاری نابرابر می‌شود. پیشنهاد می‌شود برای کاهش شکاف در بعد پاسخگویی، مدیران گروه و مسئولان آموزش، زمان‌های معینی را برای دیدارهای دانشجویی در نظر بگیرند تا از این طریق نظرات، پیشنهادهای و انتقادات خود را به مسئولین ذی‌ربط انتقال دهند. همچنین مسئولین باید فرهنگ مشتری مداری و دانشجو محوری را در کلیه سطوح دانشگاه نهادینه نمایند.

در پژوهش حاضر بعد همدلی در رتبه سوم از لحاظ شکاف کیفیت قرار دارد، علت وجود این شکاف می‌تواند حجم زیاد کارهای اجرایی در قسمت آموزش دانشکده‌ها و زیاد بودن نسبت دانشجویان به کارشناسان آموزش و یا کمبود اساتید راهنما و مشاور دانست. در مجموع برای کاهش شکاف توصیه می‌شود که کارکنان و مسئولین آموزش دانشگاه و به‌خصوص اساتید مشاور نسبت به شنیدن نظرات دانشجویان خود را علاقه‌مند نشان داده

نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که کیفیت خدمات آموزشی در حد انتظار دانشجویان نبوده است، لذا سیاست‌گذاران دانشگاهی با بهره‌گیری از یافته‌های این تحقیق می‌توانند در راستای بهبود کیفیت خدمات آموزشی گام‌های مؤثر را بردارند.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران وظیفه خود می‌دانند از ریاست محترم و معاون محترم آموزشی و مدیریت محترم آموزش دانشگاه علوم و فنون مازندران و سرکار خانم‌ها حسنا شفیعیان و آذر نقدی و نگار چیتگر و دانشجویانی که با مشارکت خود در این مطالعه، زمینه اجرای این پژوهش را فراهم ساختند، کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورد.

تأییدیه اخلاقی

تمامی افراد شرکت‌کننده به‌صورت داوطلبانه بوده و هیچ نوع اجبار یا مداخله نبوده است.

تعارض منافع

نتایج این پژوهش با منافع هیچ سازمان و یا افرادی تعارض ندارند.

منابع مالی

این پژوهش دارای هیچ‌گونه حمایت مالی نبوده است.

References

1. Aghamolaei T, Zare Sh, Abedini S. The quality gap of educational services from the point of view of students in Hormozgan University of Medical Sciences. *SDMEJ*. 2007; 3(2):78-85. [Persian]
2. Sirvanci MB. Critical Issues for TQM Implementation in Higher Education. *TQM Magazin*. 2004; 16(6):382-6.
3. Kebriaei A, Roudbari M. Quality Gap in Educational services at Zahedan University of Medical Sciences: Students Viewpoints about Current and Optimal Condition. *Iran J Med Educ*. 2005; 5 (1):53-61. [Persian]
4. Farid D, Zare hmadabadi H, Dehghanitafti M, Khanbyvky R. Analysis of the quality service broker offices with the Servqual Model. *J of Business Management excav*. 2009; 1(2):89-108. [Persian]
5. Bodvarsson O, Gibson W. Tipping and service quality: a reply to LYNN. *Social science J*, 2002; 39: pp471-476.
6. Martinez J, Martinez L. Some insights on conceptualizing and measuring service quality. *J Ret&Con Serv*. 2010; 17(1): 29-42.
7. Rasoolabadi M, Shafieian M, Gharibi F. Assessment of the quality of educational services by the

آموزشی برای همه دانشجویان پسر و دختر و برای ترم‌های مختلف اهمیت یکسانی دارد. و نیز بین متغیر مقطع تحصیلی و شکاف بین ابعاد کیفیت کلی خدمات آموزشی به‌جز بعد پاسخگویی و تضمین بین بقیه ابعاد تفاوت معنادار مشاهده شده است.

تفاوت معنادار بین ابعاد قابلیت اطمینان، همدلی و شرایط فیزیکی در مقطع تحصیلی وجود دارد که بیشترین شکاف در هر سه بعد مربوط به مقطع کارشناسی می‌باشد که می‌توان علت آن را در حضور بیشتر دانشجویان مقطع کارشناسی در دانشگاه دانست.

از دیدگاه دانشجویان با معدل‌های مختلف شکاف بین ابعاد کیفیت کلی خدمات آموزشی به‌جز بعد پاسخگویی و همدلی در بقیه ابعاد تفاوت معنادار مشاهده شده است. در هر چهار بعد بیشترین شکاف مربوط دانشجویان با معدل ۱۶ به بالا و کمترین شکاف مربوط به دانشجویان با معدل زیر ۱۰ می‌باشد نشان‌دهنده این‌که دانشجویان با معدل بالاتر انتظارات بیشتری از دانشگاه دارند. همچنین بین متغیر رشته تحصیلی و شکاف بین ابعاد کیفیت کلی خدمات آموزشی به‌جز بعد شرایط فیزیکی در بقیه ابعاد تفاوت معنادار مشاهده نشده است. بیشترین شکاف در بعد فیزیکی مربوط به دانشجویان رشته کارشناسی صنایع و بعد از آن مربوط به دانشجویان رشته کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی می‌باشد.

8. Servqual Model: viewpoints of the students at Kurdistan University of Medical Sciences. *Sci J Kurdistan Univ Med Sci*. 2013; 18(1): 104-112. [Persian]
8. Tofighi Sh, Sadeghifar J, Hamouzadeh P, Afshari S, Foruzanfar F. Quality of educational services from the viewpoints of students; Servqual model. *EDCBMJ*. 2011; 4(1):21-6. [Persian]
9. Arbouni F, Shoghli A, Badri Poshteh S, Mohajeri M. The gap between students' expectations and educational services provided for them, Zanjan University of Medical Sciences, 2007. *Strides Dev Med Educ*. 2008; 5(1):17- 25. [Persian]
10. Abbasian M, Chaman R, Mousavi SA, Amiri M, GholamiTaromsari M, Maleki F, et al. Gap Analysis between Students' Perceptions and Expectations of Quality of Educational Services Using Servqual Model]. *Qom Univ Med Sci J*. 2013; 7(Suppl 1): 2-9. [Persian]
11. Ghalavandi H, Beheshtirad R, Ghale'ei A. Investigating the Quality of Educational Services in the University of Urmia through Servqual Model, *J manag & develop proce*. 2012; 25(3): 49-66. [Persian]
12. EnayatiNovinfar A, Uosefi M, Siyami L, JavaheriDaneshmand M. Evaluation of the quality of education services of Payam Noor University of

- Hamedan Based on the SERVQUAL Model. *J Res & Plan in High Educ.* 2011; 17(3): 135-151. [Persian]
13. HatamiFar Kh, Kaku A, Sarmadi M. Study students' satisfaction of services for students in PNU. *J Res & Plan in High Educ.* 2013; 117:70 -139. [Persian]
14. kavosi Z, Rahimi H, Qanbari P, Haidari L, Bahmaei J . Investigation of quality gap of educational services from the viewpoints of students of Shiraz University of Medical Sciences. *Sadra Med Sci J.* 2014; 2(2): 161-172. [Persian]
15. Khademloo M, Zare A, Fakhar M. Survey of service quality gap from the viewpoint of paramedicine students in Mazandaran University of Medical Sciences, 2010. *J Educ Ethics Nurs.* 2013; 2 (1):1-5. [Persian]
16. Barnes BR. Analyzing service quality: The case of postgraduate Chinese students. *Total Qual Manag & Business Exce,* 2007; 18: 313-319.
17. Chua C. Perception of Quality in Higher Education. AUQA. Occasional Publication. 2006.
18. Emanuel R, Adams JN. Assessing college student perceptions of instructor customer service to student's questionnaire: Assessment in higher education. *J Assess Evalu High Educ.*
19. Fely S, Biglari N, pezeshki Rad Gh. Tarbiat Modarres University students' satisfaction with the quality of educational services provided to them by using the service quality Servqual. *Iran Agr Eco & De Res.* 2011; 42 (2):199-207. [Persian]
20. Zavvar T, Behrangi M, Asgarian M, Naderi E. Evaluating Service Quality in Educational Centers of University of Payam Noor in East and West. *J Res & Plan in Higher Educ,* 2008; 13(4): 67-90. [Persian]